

Ugyanezt mondhatom a vegyi sajátságaira vonatkozólag is. Összetétele ugyanis a következő volt:

	<i>Számított</i>	<i>Talált</i>
SiO_2 ..	51·89%	52·08%
CaO ..	48·11 "	47·31 "
Fe_2O_3 ..	—	0·54 "
	100·00%	99·93%

Látható, hogy a talált értékek a számított értékekkel eléggé meg-egyeznek, s így mondhatjuk, hogy azonos a természetes wollastonittal.

Csupán még egyet kívánok megjegyezni. Ha a $CaOSiO_2$ képletnek megfelelő mészmennyiség helyett annál több meszet alkalmazunk, akkor az olvadék a kihülés után finom porrá hull szét. A porszemek nagysága az alkalmazott mészmennyiségtől függ.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülés.

1909 május 5-én. Elnök: dr. KOCH ANTAL

1. HORUSZKY HENRIK a löszről és a diluviális faunáról szól. Szerinte Magyarországon csakis diluviális lösz van. Alluviális lösz nálunk nincs, mert a napjainkban leszálló por csak a termőtalajt növeli, ez pedig nem lösz, mert a lösz föltétele hogy bolygatatlan legyen s humuszt ne tartalmazzon. A lösz korát különben molluszkumfaunája is bizonyítja. Az a nézet, hogy a diluviális és alluviális fauna azonos, nem egészen helyes. Előadó 25 olyan fajt és varietást mutatott ki, melyek Magyarország alluviumából ez idő szerint ismeretlenek; ezek közül 13 szerinte kihalt vagy elvándorolt alak. Felsorolt továbbá több olyan fajt is, melyek például sík és dombos területre nézve kihaltak, s ma már csak hegységben, erdőségekben élnek. Előadó kétféle löszöt különböztet meg a szerint, hogy az illető lösz mily fizikai körülmények között keletkezett, nevezetesen szárazföldi lösz, mely száraz területre hullott porból keletkezett, és mocsárlösz, mely időszakonként víz alá került területen képződött. A lösz származására vonatkozólag azt állította, hogy a magyarországi lösz egyrészenek anyagát pliocén, másrészenek anyagát pedig miocén homokokból és márgákból fujta ki a szél.

DICENTY DEZSŐ megjegyezte, hogy a lösz definíciójánál a humusztartalom vagy hiány nem jöhet tekintetbe, mert el tud képzelni oly löszdarabot, mely föltétlenül lösz és mégis tartalmazhat humuszanyagokat, talán valamely lenyúló gyökér révén. Nem tartja lehetségesnek, hogy a szárazföldi s az ú. n. «mocsárlösz» egymástól el lehessen különíteni, mert a tipikus szárazföldi löszben gyakran lokálisan apró foltok fordulnak elő, melyek egészen mocsárlösz jellegűek. Itt nem hullhatott le a por valamely vízborította területre, hanem az átszüremkedő vizek változtatták meg lokálisan a szárazföldi lösz szerkezetét. A lösz korát pedig csak ott lehet a molluszkumok alapján eldönteni, a hol azok előfordulnak, de már például oly helyen mint Pécsvárad vidéke, melyet fölszólaló saját tapasztalatából ismer, a hatalmas löszfalakban nincsen semmi nyomuk s így ezen és ehhez hasonló helyeken ez a kormeghatározási módszer a geológust cserbenhagyja.

KORMOS TIVADAR hozzászólásában utal arra, hogy előadónak nem állván módjában mindazokra a körülményekre kiterjeszkedni, melyek e fontos kérdések elbírálásánál szerepet játszanak. A jövőben eszközlendő vizsgálatok körébe irányadókul más nézőpontok, nevezetesen az éghajlat és a növényzet szerepe, valamint a földrajzi elterjedés és a biológiai momentumok is bevonandók.

2. KOCH NÁNDOR a tatai kálváriadomb geológiájáról tartott előadást. A kálváriadomb képződményei nagyobbbrészt másodidőbeliek. Az aránylag kis, 800 m²-nyi területen kimutatható a rhäti emeletbe tartozó dachsteinnémszkkőnek, az alsó liász két szintjének, a középső liásznak az alsó és felső doggernak jelenléte, a felső jura faunát tartalmazó rögökben pedig főleg a malm felső szintjére, az «acanthicus» rétegekre és az alsó tithonra utaló fajok szerepelnek. A juraidőszaki némszkkővel mellett aránylag nagy területen a neokom némszkkő is föllép. A másodidőbeli képződményeken kívül a diluviális mésztufa játszik még szerepet a kálváriadomb fölépítésében. Sztratigrafiai megfigyeléseinek helyességét az előadó a bemutatott gazdag kövületanyaggal igazolta. A tektonikai viszonyokról a következőkben számolt be. A kálváriadomb területén két ÉÉNy—DDK-i irányú hosszvetődés mutatható ki és egy ezekre merőleges irányú harántvetődés is föltételezhető. A vetődések erősen befolyásolták a települési viszonyokat, a minék demonstrálására egy szelvényt mutatott be. A vetődések korát a Magyar Középhegység területén észleltekn alapján az alsó kréta utánra, de az eocén előttre teszi.

3. TELEGDI RÓTH KÁROLY Köhalmom környékén végzett geológiai kutatásairól számolt be. A tanulmányozott terület alapját a felső mediterrán korszak képződményei (sóagyag, dacittufa fölötté gyéren kövületes homok) teszik, melyekkel vetődési vonal mentén érintkeznek a szarmata emelet rétegei. Ugra mellett az alsó levantei korszak kövületes, égetett agyagja telepedik a felső mediterránra, az alsó levantei agyag fölött bazalt és andesit kevert breccsiája található. A felső mediterrán sóagyagot törí át a köhalmi Várhegy bazaltja.

Választmányi ülés.

1909 május 5-én. — Elnök: dr. KOCH ANTAL.

Elnök jelentette, hogy a m. kir. birodalmi Földtani Intézetből 40 éves fönnállása alkalmából rendezett I. nemzetközi agrogeológiai értekezlet f. é. április 14-én tartott megnyitó ülésében az intézet igazgatójának, dr. Lóczy Lajos egyetemi anárnak, átnyújtotta a Társulatnak az intézethez ez évforduló alkalmából intézett üdvözlő iratát. A Társulat a nemzetközi értekezlet rendezésében aktív szerepet is vállalt, mely célra Budapest székesfőváros tanácsától 500 K költséghozzájárulást kért és kapott, miért is a választmány úgy Budapest székesfőváros tanácsának, mint BÁRCZY ISTVÁN polgármesternek köszönetet szavazott.

A titkárságtól f. é. februárius végén kibocsátott belépési felhívásnak újbbi eredménye, hogy a Szabadalmazott osztrák-magyar államvasút-társaság magyarországi bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága 400 K-val a Társulat pártoló, a szegedi állami főgimnázium pedig rendes tagjainak soraiba belépett.

Rendes tagoknak választattak továbbá:

Dr. CORNU FELIX magántanár Leobenben (aj. dr. MAURITZ BÉLA rendes tag) és HUNEK EMIL egyet. tanársegéd Budapesten (aj. dr. LÖW MÁRTON rendes tag). Csereviszony köttetett az *University of Illinois*-sal.